

Löw Lipót-emlékkonferencia (2011. november 24.)

Előadás-kivonat

Biró Tamás (Amszterdami Egyetem):

Ki metélte körül Ábrahámot?

Kognitív megközelítések a Biblia-magyarázatban

Löw Lipót, akárcsak fia, Immánuel, Magyarországon az elsők között társították a modern tudományos – így a történeti, régészeti és természettudományos – ismereteket a Biblia, a rabbinikus bibliaértelmezés és a zsidó rítusok kutatásával. Jelen előadásom a Löw-család ez irányú tudatos erőfeszítéseire emlékezik meg, amikor az elmúlt két évtizedben egyre elterjedtebb kognitív vallástudományi eredmények hebraisztikai alkalmazási lehetőségeit mutatom be.

Az előadás első részében felvázolom az elmúlt húsz évben a vallástudományban lezajlott kognitív fordulatot, a nyelvészetben néhány évtizeddel korábban lezajló hasonló fordulattal párhuzamba állítva. Majd röviden bemutatom Thomas Lawson és Robert McCauley 1990-es, korszaknyitó művének néhány alapgondolatát a vallási rítusok struktúrájáról. Végül ezt a modellt alkalmazom, amikor a körülmetélés halakhikus forrásait, valamint Ábrahám körülmetélésének (Genezis 17-nek) néhány midrási értelmezését vizsgálom. A rítus „teológiaiilag korrekt” és „intuitív” felfogása között érdekes feszültség fog feltárulni. Ennek a feszültségnek a következményei túlmutatnak ezen az egyetlen micván, és jelentőséggel bírhatnak az egész rabbinikus zsidó vallás (annak története és antropológiája) megértése szempontjából. Előadásomat azzal zárom, hogy áttekintem, a mai modern – tudniillik, a kognitív – tudományos ismeretek miként járulhatnak hozzá a Biblia, a rabbinikus irodalom és a zsidó vallás huszonegyedik századi kutatásához.